QORTI TAL-MAĠISTRATI (MALTA)
BĦALA QORTI TA' ĠUDIKATURA KRIMINALI

MAĠISTRAT DR NATASHA GALEA SCIBERRAS

Kawża Numru: 339/2008

Illum, 24 ta' April, 2019

Il-Pulizija
(Spettur Dennis Theuma)

vs

Andreana Caruana
(ID 546884(M))

Il-Qorti,

Wara li rat l-imputazzjonijiet miġjuba fil-konfront tal-imputata **Andreana Caruana**, ta' 22 sena, bint Leonard u Mary nee\` Zammit, imwielda l-Pieta\` nhar il-11 ta' Novembru 1984, residenti 'Leomar', Triq Ġulinu Maniscalco, Marsaxlokk, detentriċi tal-karta tal-identita\` bin-numru 546884(M);

Akkużata talli f'dawn il-Gżejjer fit-28 ta' Lulju 2007 u matul it-tnax il-xahar ta' qabel din id-data:

a) Traffikat, biegħet, qassmet jew offriet li titraffika, tbiegħ jew tqassam mediċina psikotropika u ristretta (*ecstasy*) mingħajr awtorizżazzjoni speċjali bil-miktub mis-Superintendent tas-Saħħa Pubblika, bi ksur tad-disposizzjonijiet tal-Ordinanza dwar il-Professjoni Medika u l-Professjonijiet li għandhom x'jaqsmu magħha, Kap. 31 tal-Liġijiet ta' Malta u r-Regolamenti dwar il-Kontroll tal-Mediċini (A.L. 22/1985), kif emendati;

b) Kellha fil-pussess tagħha mediċina ristretta u psikotropika (*ecstasy*) meta ma kinitx awtorizżata kif imiss bi ksur tar-regolament 3 sub-inċiż 1 tal-Avviż Legali 22 tal-1985, kif sussegwentement emendat u 40(A) u 120(A) u t-tielet skeda tal-Ordinanza dwar il-Professjoni Medika u l-Professjonijiet li għandhom x'jaqsmu magħha, Kap. 31 tal-Liġijiet ta' Malta u l-Artikolu 16 tal-Att V tal-1985 kif emendat, liema droga nstabet f'tali ċirkostanzi li juru li ma kinitx għall-użu esklussiv tagħha;

c) Kellha fil-pussess tagħha r-raża meħuda mill-pjanta cannabis jew xi preparazzjonijiet li jkollhom bħala bażi din ir-raża u dan bi ksur tal-Artikolu 8(a) tal-Kap. 101 tal-Liġijiet ta' Malta.

Rat l-atti kollha tal-kawża u d-dokumenti esebiti, inkluż l-Ordni ta' l-Avukat Ġenerali ai termini tal-Artikolu 22(2) tal-Kapitolu 101 tal-Liġijiet ta' Malta, sabiex dan il-każ jinstema' minn din il-Qorti bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali;

Rat illi fis-seduta tat-8 ta' Mejju 2013, il-partijiet iddikjaraw illi kienu qegħdin jeżentaw lil din il-Qorti, kif preseduta, milli terga' tisma' l-provi kollha mressqa sa dakinhar quddiem il-Qorti, kif diversament preseduta;

Semgħet lill-Prosekuzzjoni tirrimetti ruħha għall-provi prodotti u t-trattazzjoni finali tad-difiża in kwantu l-mertu ta' din il-kawża;

Rat ukoll id-digriet tagħha tat-22 ta' Jannar 2019 li permezz tiegħu ġibdet l-attenzjoni tal-partijiet illi minkejja li l-imputata tinsab akkużata *inter alia* b'reati taħt il-Kapitolu 31 tal-Liġijiet ta' Malta, fl-atti ta' dawn il-proċeduri, il-Prosekuzzjoni esebiet biss l-Ordni tal-Avukat Ġenerali ai termini tal-Artikolu 22(2) tal-Kap. 101 tal-Liġijiet ta' Malta. L-Ordni tal-istess Avukat Ġenerali ai termini tal-Kap. 31 baqa' ma ġiex esebit. Għaldaqstant, il-Qorti ssosspendiet il-prolazzjoni tas-sentenza sabiex tisma' trattazzjoni tal-partijiet dwar dan il-punt;

Semgħet it-trattazzjoni tal-partijiet dwar il-punt issollevat minnha fl-imsemmi digriet tagħha u rat is-sentenza li rreferew għaliha l-istess partijiet dwar dan il-punt.

Ikkunsidrat:

Illi l-fatti li taw lok għal dan il-każ kienu s-segwenti: Nhar it-28 ta' Lulju 2007, fil-waqt illi PC 1013 Raymond Debono u PC 47 Chris Frendo kienu xogħol ġewwa l-*Waterpolo pitch* ta' Marsaxlokk fejn kien qed jinżamm *party* wara nofsinhar, l-imputata ġiet osservata dieħla u ħierġa mill-istess *pitch* u tavviċina vettura diversi drabi, bir-riżultat illi dawn il-movimenti qajjmu suspett. Skont PC 1013, sussegwentement l-istess imputata ġiet osservata toħroġ xi pilloli minn kompartiment taħt wieħed mis-*seats* tal-vettura. B'kollox instabu tliet pilloli. L-imputata ġiet arrestata u rrilaxxjat stqarrija lill-pulizija nhar it-30 ta' Lulju 2007, liema stqarrija hija kkonfermatha bil-ġurament quddiem il-Maġistrat Inkwirenti fl-istess jum. B'riżultat *inter alia* tad-dikjarazzjonijiet tal-istess imputata f'din l-istqarrija tagħha, hija ġiet akkużata bl-imputazzjonijiet odjerni ossia dawk ta' traffikar u pussess aggravat tal-pilloli *ecstasy*, kif ukoll bil-pussess 'sempliċi' tar-raża tal-*cannabis*.

Kif ingħad iżjed 'il fuq, madankollu, fil-waqt illi l-Prosekuzzjoni esebiet l-Ordni tal-Avukat Ġenerali ai termini tal-Kap. 101 tal-Liġijiet ta' Malta, datat 10 ta' Ottubru 2008, sabiex dan il-każ jinstema' minn din il-Qorti fil-kompetenza tagħha surreferita[1], l-Ordni tal-istess Avukat Ġenerali ai termini tal-Kap. 31 baqa' ma ġiex esebit f'dawn il-proċeduri, kif jirrikjedi l-Artikolu 120A(2) tal-istess Kap:

"*Kull persuna akkużata b'reat kontra din l-Ordinanza għandha titressaq jew quddiem il-Qorti Kriminali jew quddiem il-Qorti tal-Maġistrati (Malta) jew il-Qorti tal-Maġistrati (Għawdex), skont kif jordna l-Avukat Ġenerali ...*"

Dwar dan il-punt, il-partijiet għamlu referenza għas-sentenza tal-Qorti tal-Appell Kriminali tal-25 ta' Marzu 2010 fil-każ fl-ismijiet **Il-Pulizija (Spettur Jesmond Borg) vs Matthew Carter**, liema każ kien identiku għall-każ odjern u dan fis-sens illi l-appellant ukoll kien akkużat b'imputazzjonijiet identiċi għal dawk tal-każ tal-lum u bħal f'dan il-każ, il-Prosekuzzjoni kienet esebiet biss l-Ordni tal-Avukat Ġenerali ai termini tal-Kap. 101 tal-Liġijiet ta' Malta, b'riżultat ta' liema wieħed mill-aggravji tal-appellant kien illi l-proċeduri kienu nulli u dan fid-dawl ta' tali nuqqas. F'dak il-każ, wara li l-ewwel Qorti, fuq ammissjoni tal-appellant, kienet

[1] Ara a fol. 6 tal-proċess.

sabitu ħati tal-imputazzjonijiet kollha miġjuba kontra tiegħu, il-Qorti tal-Appell Kriminali qalet hekk:

"*Il-kunsens tal-Avukat Generali bid-data 30 ta' Gunju, 2008 sabiex il-kawza tigi trattata w deciza mill-Qorti tal-Magistrati bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali sar bis-sahha tas-sub artikolu 2 tal-artikolu 22 tal-Ordinanza Dwar il-Medicini Perikoluzi Kap. 101 jinsab esebit a fol. 5 tal-process.*

Kif tajjeb osserva l-appellant il-Qorti tal-Magistrati ma gietx moghtija awtorizzazzjoni biex tiddetermina l-ewwel zewg akkuzi kif jidhru fil-bidu ta' dan il-gudikat[2] *bis-sahha tal-artikolu 120A(2) tal-Kap. 31, liema awtorizzazzjoni hija eskluza ghal kollox mill-kunsens tal-Avukat Generali tat-30 ta' Gunju, 2008.*

Jidher illi dan il-fatt sfugga l-partijiet waqt li kienu qeghdin jittrattaw il-kawza fl-ewwel stadju. Tant hu hekk illi fit-2 ta' Dicembru 2008 hemm verbal tal-ammissjoni tal-imputat (fol. 64) ...

...

...

L-Ewwel Qorti ghaddiet ghal prolazzjoni tas-sentenza fis-6 ta' Lulju, 2009 u fil-parti konkluzzjonali taghha rreferiet ghall-artikolu 120A(1) u 120A(2) tal-Kap. 31 wara li ddikjarat lill-imputat hati tal-imputazzjonijiet kollha kontra tieghu ...

L-appellant issa qieghed jilmenta illi l-Ewwel Qorti ma setghetx issibu hati tal-ewwel zewg akkuzi dawk li jirrigwardaw l-ecstasy peress illi l-Qorti tal-Magistrati ma kienitx awtorizzata tiddeciedi dak il-Kap bil-kunsens li kien ta l-Avukat Generali fit-30 ta' Gunju, 2008.

Dan l-argument jidher li sab il-konfort ukoll tal-Avukat Generali fejn qabel ma l-appellant illi awtorizzazzjoni ma kienx hemm.

...

[2] Dan kien qed jingħad b'referenza għall-akkużi ta' traffikar u pussess aggravat tal-mediċina psikotropika u ristretta *ecstasy*.

Fl-isfond tas-suespost jidher illi huwa accettat illi ma kienx hemm kunsens tal-Avukat Generali sabiex il-Qorti tal-Magistrati tiehu konjizzjoni tal-ewwel zewg akkuzi addebitati lill-appellanti. Ghalhekk l-Ewwel Qorti ma kienitx awtorizzata tikkundanna lill-appellant ukoll ghal dawn iz-zewg kapi, dana minkejja l-ammissjoni tieghu registrata fil-verbal tat-2 ta' Dicembru, 2008.

...

... bin-nuqqas ta' kunsens tal-Avukat Generali, l-Qorti ma setghetx skond il-ligi tikkundanna lill-imputat ghall-ewwel zewg akkuzi u dana nonostante l-ammissjoni inkondizzjonata tal-appellant."

Għaldaqstant, dik il-Qorti għaddiet sabiex tilqa' l-appell tal-appellant u annullat u rrevokat dik il-parti tas-sentenza li permezz tagħha huwa nstab ħati tal-ewwel u t-tieni akkużi taħt il-Kap. 31 u lliberatu minn kull imputazzjoni u ħtija dwar l-istess.

Il-Qorti hawnhekk tagħmel referenza wkoll għall-każ deċiż mill-Qorti tal-Appell Kriminali fil-5 ta' Frar 1996, fl-ismijiet **Ir-Repubblika ta' Malta vs George Mifsud**, fejn il-Qorti għamlet analiżi dettaljata dwar il-funzjoni tal-Ordni tal-Avukat Ġenerali fi proċeduri dwar akkużi relatati ma' droga. Fil-konsiderazzjonijiet tagħha, dik il-Qorti rreferiet kemm għat-test Malti tal-Artikolu 22(2) tal-Kap. 101 tal-Liġijiet ta' Malta, kif ukoll għal dak Ingliż li skont l-istess Qorti jispjega ċar u mingħajr ebda possibilita` ta' dubju, verament x'tipprovdi l-liġi. It-test Ingliż, f'dak il-każ, kien jaqra hekk:

"*Every person charged with an offence against this ordinance shall be tried in the Criminal Court or before the Court of Magistrates of Judicial Police as the Attorney General may direct ....*".[3]

Il-Qorti kompliet hekk f'dan ir-rigward:

"*Ghal din il-Qorti huwa ovvju illi il-figura tal-Avukat Generali u l-funzjoni tieghu tidhol fix-xena mhux bhala pre-rekwizit biex jigu istitwiti proceduri penali taht il-*

[3] Illum it-test Malti tal-Artikolu 22(2) tal-Kap. 101 jghid hekk: "Kull persuna akkuzata b'reat kontra din l-Ordinanza ghandha titressaq jew quddiem il-Qorti Kriminali jew quddiem il-Qorti tal-Magistrati (Malta) jew il-Qorti tal-Magistrati (Ghawdex), skond kif jordna l-Avukat Generali …", fil-waqt illi t-test Ingliz jaqra hekk: "*Every person charged with an offence against this ordinance shall be tried in the Criminal Court or before the Court of Magistrates (Malta) or the Court of Magisrates (Gozo), as the Attorney General may direct*".

Kap. 101 izda bhala pre-rekwizit ghal dik li hija ix-xelta ta' liema Qorti sejra tiggudika lill-imputat jew akkuzat skond il-kaz."

Il-Qorti mbagħad rreferiet għal disposizzjonijiet li jinsabu f'liġijiet differenti biex turi d-distinzjoni li teżisti bejn il-każ kif regolat taħt l-Artikolu 22(2) tal-Kap. 101 (u bl-istess mod bħalu taħt l-Artikolu 120A(2) tal-Kap. 31 tal-Liġijiet ta' Malta) u l-każijiet l-oħra fejn il-figura tal-Avukat Ġenerali temerġi mill-ewwel bħala pre-rekwiżit sabiex il-proċeduri jkunu jistgħu jiġu istitwiti. Hekk per eżempju, qalet dik il-Qorti, taħt il-Kap. 233 tal-Liġijiet ta' Malta, li jirregola il-Kontroll fuq il-Kambju, skont l-Artikolu 43, "*ma għandhom isiru ebda proċedimenti għar-reat kontra dan l-Att ħlief bil-kunsens tal-Avukat Ġenerali*".

Il-Qorti qalet hekk f'dan ir-rigward:

"*... huwa ovvju li f'kull kaz dak li l-ligi trid u qed timponi huwa illi qabel ma jkunu jistghu jinbdew il-proceduri, huwa rikjest sine qua non il-permess jew l-awtorizzazzjoni tal-Avukat Generali ...*

L-artikolu 22(2) tal-Kap. 101 ma jghidx hekk. Dak li dan is-sub-artikolu jippreciza huwa illi il-Qorti li eventwalment sejra tiddeciedi l-kaz ta' allegat ksur tad-disposizzjonijiet ta' dak il-kap, ma jaghziliex l-imputat kif jista' jaghmel prattikament fil-kazijiet kollha kriminali fejn jista' jkun hemm ix-xelta prevista mil-ligi, izda jaghzilha l-Avukat Generali. Ghal din il-Qorti jekk wiehed jara it-test Malti u specjalment it-test Ingliz, dak li hemm previst f'dan is-sub-artikolu huwa illi f'kaz ta' allegat ksur tad-disposizzjonijiet tal-Kap. 101, meta jittiehdu proceduri – u dawn jittiehdu mill-Pulizija li m'ghandhiex bzonn il-kunsens tal-Avukat Generali biex tibdihom – u jigu kompilati l-atti, ix-xelta dwar liema Qorti sejra tiddeciedi l-kaz, ma tispettax lill-akkuzat jew l-imputat bhal f'hafna kazijiet ohra, imma tispetta esklussivament lill-Avukat Generali ...

...

Din il-Qorti fir-rigward tikkonfessa li ghal mument kellha xi ftit tad-dubju minhabba li s-subartikolu (2) tal-artikolu 22 tal-Kap. 101 juza il-kliem "ghandha titressaq jew quddiem il-Qorti Kriminali jew quddiem il-Qorti tal-Magistrati tal-Pulizija Gudizzjarja". Pero` dan id-dubbju gie eliminat wara li kkonsidrat fl-ewwel lok it-test ingliz li kif jinghad juza l-kliem "<u>shall be tried</u>" u it-tieni, illi anke fit-test Malti l-istess sub-artikolu jibda bil-kliem "<u>kull persuna akkuzata b'reat kontra din l-ordinanza</u>". Dan igib lil din il-Qorti ghal unika konkluzjoni plawsibbli fit-termini ta' dan is-sub-artikolu, u cioe`, li ebda awtorizzazzjoni mill-Avukat Generali ma hija rikjesta mil-ligi biex jinbdew il-proceduri u li dak li hemm previst mil-ligi hija id-

diskrezzjoni assoluta tal-Avukat Generali li jiddeciedi hu u mhux l-imputat mil-liema Qorti ser jigi gudikat l-istess imputat."

Huwa evidenti għalhekk illi minkejja li l-proċeduri fil-każ ta' reati dwar droga jistgħu jinbdew mingħajr l-Ordni tal-Avukat Ġenerali, finalment id-diskrezzjoni dwar il-kompetenza u konsegwentement il-proċedura li għandha tiġi segwita (ossia jekk hux dik tal-qorti fil-kompetenza tagħha ta' Qorti Istruttorja jew ta' Qorti ta' Ġudikatura Kriminali *ab initio* jew hekk reża, permezz tal-Kontro-Ordni tal-istess Avukat Ġenerali) hija fil-liġi esklussivament vestita fl-Avukat Ġenerali. Konsegwentement il-Qorti ma tistax tużurpa dik id-diskrezzjoni u tagħmilha tagħha billi tiġġudika lill-imputata odjerna mingħajr l-Ordni tal-Avukat Ġenerali. La darba baqa' ma ġiex esebit dan l-Ordni taħt il-Kapitolu 31 tal-Liġijiet ta' Malta, il-Qorti m'għandhiex triq oħra ħlief illi tastjeni milli tieħu konjizzjoni tal-ewwel żewġ imputazzjonijiet li jikkontemplaw reati taħt il-Kap. 31. Fil-fehma tal-Qorti, lanqas ma tista' tgħaddi sabiex tillibera lill-imputata minn dawn iż-żewġ imputazzjonijiet u dan stante illi f'dak il-każ, xorta waħda tkun qegħda tiddeċiedi l-istess, minkejja n-nuqqas ta' awtorizżazzjoni tal-Avukat Ġenerali li l-każ jinstema' u jiġi deċiż minnha fil-kompetenza tagħha surreferita.

Jibqa' għalhekk illi l-Qorti tiddeċiedi l-imputazzjoni (ċ) dwar il-pussess tar-raża tal-*cannabis.* Jirriżulta mill-atti illi din l-imputazzjoni ġiet addebitata lill-imputata esklussivament fid-dawl tal-istqarrija rilaxxjata minnha nhar it-30 ta' Lulju 2007 u għalhekk fiż-żmien meta l-liġi Maltija ma kinitx tipprovdi lill-persuna arrestata jew suspettata d-dritt li tottjeni parir legali qabel l-interrogatorju tagħha u wisq inqas id-dritt illi tkun assistita minn avukat waqt l-interrogatorju tagħha. L-ewwel dritt daħal fis-seħħ fl-10 ta' Frar 2010 permezz tal-Avviż Legali 35/2010, fil-waqt illi t-tieni dritt imsemmi daħal fis-seħħ fit-28 ta' Novembru 2016, permezz tal-Avviż Legali 401 tal-2016.

F'dan ir-rigward issir referenza għas-sentenza tal-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem tat-12 ta' Jannar 2016 fil-każ **Mario Borg v. Malta**, kif ukoll għas-sentenza tal-Qorti tal-Appell Kriminali fl-ismijiet **The Republic of Malta vs Chukwudi Onyeabor** tal-1 ta' Diċembru 2016, fejn hemm hekk il-Qorti għamlet referenza għal diversi sentenzi tal-Qorti Kostituzzjonali ossia **Carmel Saliba vs Avukat Generali** tas-16 ta' Mejju 2016, **Stephen Nana Owusu vs Avukat Generali** tat-30 ta' Mejju 2016, **Malcolm Said vs Avukat Generali et** tal-24 ta' Ġunju 2016 u **Aaron Cassar vs Avukat Generali et** tal-11 ta' Lulju 2016 u għaddiet sabiex tiddeċiedi illi "*the denial of the right to legal assistance at the pre-trial stage as a result of a systematic restriction applicable to all accused persons must today*

be held to be in violation of the conditions for the admissibility of an accused's statement."

Il-Qorti tirreferi wkoll għas-sentenza mogħtija mill-Qorti Kostituzzjonali iżjed riċenti fil-5 ta' Ottubru 2018, fl-ismijiet **Christopher Bartolo vs Avukat Ġenerali et**, f'liema każ fl-istqarrijiet tiegħu, ir-rikorrenti minkejja li qabel irrilaxxja l-ewwel stqarrija, kien ingħata parir mingħand l-avukat tiegħu li f'dak l-istadju ma jgħid xejn lill-pulizija, huwa xorta waħda rrisponda għad-domandi waqt l-interrogatorju li sarlu, bir-riżultat li stqarr fatti li kienu inkriminanti għalih, in kwantu ammetta li kien jixtri d-droga kemm għall-użu personali tiegħu, kif ukoll sabiex ibiegħ minnha lil terzi. Fis-sentenza tagħha, il-Qorti Kostituzzjonali qalet hekk dwar l-istqarrijiet rilaxxjati mill-istess rikorrenti mingħajr il-jedd ta' assistenza legali waqt l-interrogatorji tiegħu:

"*36. Mill-premess jirrizulta manifest li l-istqarrijiet rilaxxjati mir-rikorrent ser ikollhom kif fil-fatt gja` kellhom quddiem il-Qorti Kriminali impatt fil-proceduri kriminali, mhux in kwantu ghall-ammissjonijiet, izda in kwantu l-kontenut taghhom kien ittiehed in konsiderazzjoni fil-quantum tal-piena imposta fuqu mill-Qorti Kriminali, u issa huwa car li anke l-Qorti tal-Appell Kriminali ser tiehu konsiderazzjoni tal-kontenut tal-istqarrijiet f'dan ir-rigward. Ghalhekk, ghalkemm il-proceduri kriminali ghadhom pendenti u ghalhekk ma jistax f'dan l-istadju jigi determinat jekk kienx hemm lezjoni ta' smigh xieraq f'dawk ilproceduri, jekk l-istqarrijiet jithallew fil-process tal-proceduri kriminali, dawn wisq probabbilment ser isir uzu minnhom mill-Qorti tal-Appell Kriminali bi pregudizzju jew vantagg ghall-akkuzat fil-kwantifikazzjoni tal-piena, kemm dik karcerarja kif ukoll ghal dak li tirrigwarda l-multa li tista' tigi imposta.*

37. Fid-dawl tal-premess <u>it-tehid tal-istqarrijiet zgur li ser ikollhom impatt fuq l-ezitu tal-process kriminali u, ladarba dan isir, x'aktarx ser isir ksur tad-dritt tal-rikorrent ghal smigh xieraq tenut kont tal-fatt li dawn gew rilaxxjati mirrikorrent fl-assenza ta' avukat li jassistih</u>. Ghalhekk huwa xieraq li, filwaqt li f'dan l-istadju ma jistax jinghad jekk kienx hemm lezjoni ta' dan id-dritt fundamentali tar-rikorrent peress li l-proceduri kriminali ghadhom pendenti, dawn ma jithallewx jibqghu fl-inkartament tal-process kriminali." [sottolinear tal-Qorti]

Allura minkejja illi r-rikorrenti f'dak il-każ, kien ingħata l-jedd li jikkonsulta ma' avukat qabel l-ewwel interrogatorju tiegħu u anke eżerċita dan il-jedd, il-Qorti ordnat illi l-istqarrijiet tiegħu ma jitħallewx fl-inkartament la darba kien ser ikollhom impatt fuq l-eżitu tal-proċess kriminali u dan stante illi ma ngħatax il-jedd għall-assistenza legali waqt l-interrogatorji tiegħu. Din kienet ukoll il-konklużjoni tal-Qorti tal-Appell Kriminal fis-sentenza tagħha tal-20 ta' Novembru 2018, fl-ismijiet **<u>Il-Pulizija vs Claire Farrugia</u>**, f'liema każ dik il-Qorti skartat bħala inammissibbli

l-istqarrijiet tal-imputata, waħda minnhom ġuramentata, u dan għaliex għalkemm hija ngħatat id-dritt li tottjeni parir legali qabel l-istqarrijiet tagħha, madankollu hija ma ngħatatx id-dritt li tkun assistita minn avukat waqt l-interrogatorji li sarulha u dan stante li dan id-dritt ma kienx għadu viġenti fiż-żmien in kwistjoni.

Imbagħad, fis-sentenza tagħha fl-ismijiet **Il-Pulizija (Spettur Malcolm Bondin) vs Aldo Pistella** tal-14 ta' Diċembru 2018, f'liema każ l-appellat kien ingħata l-jedd li jottjeni parir legali qabel l-interrogotarju tiegħu u anke eżerċitah, iżda ma ngħatax il-jedd li jkun assistit minn avukat waqt dan l-interrogatorju, stante illi anke f'dak il-każ, fiż-żmien in kwistjoni, dan il-jedd ma kienx viġenti fil-liġi Maltija, il-Qorti Kostituzzjonali reġgħet irribadiet il-konklużjonijiet tagħha fis-sentenza preċedenti fl-ismijiet **Christopher Bartolo vs Avukat Ġenerali et**:

"*14. Għalkemm, bħall-ewwel qorti, taqbel mal-appellanti illi f'dan l-istadju għadu ma seħħ l-ebda ksur tal-jedd għal smigħ xieraq, madankollu, kif osservat fil-każ ta' Malcolm Said, il-qorti xorta hija tal-fehma li ma jkunx għaqli li l-proċess kriminali jitħalla jitkompla bil-produzzjoni tal-istqarrija tal-akkużat Pistella ladarba din, għallinqas f'parti minnha, ittieħdet mingħajr ma Pistella kellu l-għajnuna ta' avukat. Għalhekk, għalkemm għadu ma seħħ ebda ksur tal-jedd għal smigħ xieraq, fiċ-ċirkostanzi huwa għaqli illi, kif qalet l-ewwel qorti, ma jsir ebda użu mill-istqarrija fil-proċess kriminali sabiex, meta l-proċess kriminali jintemm, ma jkunx tniġġes b'irregolarità – dik li jkun sar użu minn stqarrija li ttieħdet mingħajr ma l-interrogat kellu l-għajnuna ta' avukat – li tista' twassal għal konsegwenzi bħal tħassir tal-proċess kollu.*"

Fid-dawl ta' dawn is-sentenzi u anke tal-ġurisprudenza tal-Qrati tagħna u tal-Qorti Ewropea hemmhekk ċitati, il-Qorti qed tiskarta l-istqarrija tal-imputata odjerna bħala prova inammissibbli. Naturalment dan japplika wkoll għal kwalunkwe referenza li setgħet saret mill-Prosekuzzjoni fix-xhieda tagħha għal din l-istqarrija.

L-istess raġunament japplika wkoll għax-xhieda tal-imputata quddiem il-Maġistrat Inkwirenti nhar it-30 ta' Lulju 2007, permezz ta' liema xhieda hija kkonfermat l-istqarrija tagħha bil-ġurament. F'dan il-kuntest, apparti s-sentenza tal-Qorti tal-Appell Kriminali fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Claire Farrugia**, fuq imsemmija, fejn anke f'dak il-każ il-Qorti għaddiet sabiex tiskarta l-istqarrija ġuramentata tal-imputata stante li ma kinitx assistita minn avukat waqt l-interrogatorju tagħha, issir referenza wkoll għas-sentenza tal-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili (sede Kostituzzjonali) fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Josianne Azzopardi** tal-10 ta' Mejju 2017, fejn ingħad hekk wara referenza li saret lilha minn din il-Qorti dwar dan il-punt u wara li dik il-Qorti għamlet rassenja tal-ġurisprudenza lokali u anke tal-Qorti Ewropea:

"*Din il-Qorti taqbel perfettament mal-insenjament tal-Qrati fid-deċiżjonijiet ċitati. L-Avukat Ġenerali ma ġab l-ebda ġustifikazzjoni għaliex kien hemm restrizzjoni għall-aċċess tar-rikorrenti għall-avukat ħlief li l-liġi kif kienet ma kinitx tipprovdi għal tali dritt favur persuna arrestata. B'applikazzjoni ta' dawn il-prinċipji, il-Qorti ssib illi minkejja li d-dritt tar-rikorrenti għal smigħ xieraq ma ġiex leż f'dan l-istadju, <u>ċertament illi sseħħ leżjoni f'każ illi l-istqarrija li tat lill-pulizija fit-13 ta' Frar 2004 u dik li għamlet aktar tard dak inhar quddiem il-Maġistrat Inkwirenti jibqgħu jagħmlu parti mill-proċeduri kriminali pendenti quddiem il-Qorti referenti</u>. Il-Qorti ma tistax ma tikkunsidrax ukoll illi r-rikorrenti kellha biss tmintax-il sena meta seħħ dan l-episodju u kienet l-ewwel darba li ġiet arrestata u tressqet il-Qorti, fejn mhux biss ikkonfermat l-istqarrija tagħha kif kienet mingħaliha li ser tagħmel, iżda effettivament irrilaxxat stqarrija oħra pjuttost dettaljata u dan kollu mingħajr ma kienet ingħatat xi forma ta' assistenza legali, bir-riżultat illi, kif jikkonferma wkoll l-Ispettur Josric Mifsud, hija kienet aġitata waqt li kienet qiegħda tirrilaxxa l-istqarrija tagħha.*" [sottolinear ta' din il-Qorti]

Skartata l-istqarrija tal-imputata u x-xhieda tagħha quddiem il-Maġistrat Inkwirenti tat-30 ta' Lulju 2007, m'hemm l-ebda prova fl-atti li tista' tindika li l-imputata kienet fil-pussess tas-sustanza msemmija fit-28 ta' Lulju 2007 u matul it-tnax-il xahar ta' qabel din id-data. Għaldaqstant, l-imputazzjoni (ċ) ma tirriżultax sodisfaċentement ippruvata.

Konklużjoni

Għal dawn il-motivi, il-Qorti fil-waqt illi qegħda tastjeni milli tieħu konjizzjoni ulterjuri tal-imputazzjonijiet (a) u (b) miġjuba fil-konfront tal-imputata Andreana Caruana, qed issib lill-istess imputata mhux ħatja tal-imputazzjoni (ċ) u qegħda tilliberaha minnha.

Natasha Galea Sciberras
Maġistrat

Oriana Deguara
Deputat Reġistratur